

גיליון הורים פרשת בהעלתך

שלום להורים היקרים, פרשת בהעלותך מרובה בנושאים: הדלקת המנורה במשכן, הכנת הלויים לעבודה, חג פסח במדבר ופסח שני, עמוד הענן במסעות בני ישראל, הצוצרות הכסף, סדר השבטים במסעות, הצטרפות יתרו למסעות, נסיעת ארון הברית, חטא המתאוננים, קברות התאוה, השראת הרוח על זקני ישראל ומעשה מרים הנביאה.

לקראת השבת מצורפים תשעה סיפורים קצרים לשלב בדברי התורה בבית או בכל מקום. מומלץ לספר את הסיפורים עם המסר מוכן מראש ולהרחיב ולהתאים לצורך של הילדים במשפחה. שבת שלום

סיפור א' לשולחן שבת

"וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְרָה מְקֻשָּׁה זָהָב עַד יָרֵכָה עַד פְּרָחָה מְקֻשָּׁה הִיא פְּמִרְאָה אֲשֶׁר הָרָאָה ה' אֶת מֹשֶׁה כִּן עָשָׂה אֶת הַמִּנְרָה" שואל החפץ חיים:

לשם מה היה צורך שכל המנורה תיעשה מקשה אחת? וכי מה זה משנה עם הכן שעומדת עליו המנורה יהיה בחלק נפרד? משל למה הדבר דומה:

שרברב ונהג מונית לאחר שנפטרו נפגשו בשמים. השרברב נכנס ראשון ובטעות השאיר את הדלת פתוחה, מה שאיפשר לנהג מונית לשמוע את הדיון בעניניו של הרב.

פתח המלאך הממונה: "טוב מי הגיע אלינו?" – בדחילו ורחימו אמר השרברב את שמו ושם אימו. "ספר נא לבית הדין את סדר יומך בבקשה" – ביקש אחד המלאכים.

"אז ככה... אני קם בבוקר נוטל ידיים, מתלבש ורץ לבית הכנסת. לאחר התפילה אני אוכל ארוחת בוקר והולך לעבודה – חייב פרנסה... לקראת הצהריים אני מתעייף חוזר לבית, אוכל צהריים ועולה לנוח. בשעה 16:00 יוצא לבית המדרש ויושב ללמוד תורה... חוזר לקראת הערב, רץ להתפלל מנחה, שומע שיעור, מתפלל ערבית וחוזר לבית. אוכל ארוחת ערב עם הילדים עוזר במטלות הבית והולך לישון".

נשמעה דפיקה בפטיש, והמלאך הכריז: "גן עדן! – עם אלו שעסקו בתורה כל היום" שומע את זה נהג המונית וכולו קורן מאושר... זה פחות או יותר סדר היום שלו... "מובטח לי גן עדן! אולי לא עם אלה שהיו לומדים כל יום... אבל בטח עם אלו שלמדו חצי יום" – חשב לעצמו...

קרא המלאך הממונה: "הבא בתור בבקשה" – נכנס נהג המונית אמר את שמו ושם אימו. "ספר נא לבית הדין את סדר יומך בבקשה" – ביקש אחד המלאכים.

"אז ככה... גם אני קם בבוקר, מתלבש, אוכל ארוחת בוקר והולך לעבודה – חייב פרנסה... לקראת הצהריים אני מתעייף חוזר לבית, אוכל צהריים ועולה לנוח. בשעה 16:00 יוצא לעבודה – פרנסה אתם יודעים... חוזר לקראת הערב לבית. אוכל ארוחת ערב עם הילדים עוזר במטלות הבית והולך לישון".

נשמעה דפיקה בפטיש, והמלאך הכריז: "גהינום!"

נרעש נהג המונית וצווח: "אפליה... במה אני שונה ממנו גם הוא הלך לעבודה אכל שלוש ארוחות וישן פעמים ביום?! הסבירו לו המלאכים: "אמת, השאלה היא מה התכלית שלך ומה הייתה התכלית שלו? ברור שבן אדם צריך לאכול ולהתפרנס – אך אם עושה זאת בכדי שיוכל ללמוד תורה גם זמן הפרנסה והאכילה נכלל כלימוד תורה. אך אם לא למדת מאומה לשם מה אכלת?! בשביל מה עבדת?!..."

כן הוא הנמשל:

אומר החפץ חיים "וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְרָה מְקֻשָּׁה זָהָב עַד יָרֵכָה עַד פְּרָחָה מְקֻשָּׁה הִיא פְּמִרְאָה אֲשֶׁר הָרָאָה ה' אֶת מֹשֶׁה כִּן עָשָׂה אֶת הַמִּנְרָה" דע לך שאפילו הירך המחזיקה את המנורה היא מקשה אחת. כיוון שהמנורה הטהורה רומזת לתורה – תורה אור. גם מה שמחזיק את התורה – הפרנסה המאפשרת את לימוד התורה – גם היא חלק ממנה, גם היא זהב טהור. אם הפרנסה אצלך היא בסיס ללימוד התורה הקדושה – תקבל גם עליה שכר...

סיפור ב' לשולחן שבת

בהעלותך - להגיע לשלמות בקיום המצוות

מהי השלמות בעולם הבא לה זוכה האדם בקיום כל המצוות העומדות לפניו בעולם הזה ומהו ההפסד שנוחל אדם המפסיד ולו מצווה אחת נוכל ללמוד בפרשתנו מאהרון הכהן ומהאנשים שהיו טמאים לנפש אדם... בפרשתנו שני מקרים תמוהים לכאורה:

1. מבאר רש"י: "למה נסמכה פרשת המגורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות".
2. לאחר שכל בני ישראל חגגו את הפסח במועדו (במדבר ט ו-ז): "וַיְהִי אֲנָשִׁים, אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם, וְלֹא-יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת-הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא; וַיִּקְרְבוּ לְפָנָי מִצָּה וַלְפָנָי אֶהְרֶן בַּיּוֹם הַהוּא. וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו 'אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם; לָמָּה נִגְרַע, לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת-קָרְבַּן ה' בְּמַעַדוֹ, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל?'!" האנשים האלה פנו למשה ואהרן - בבקשה לקיים את מצוות הפסח! תמצאו לנו 'היתר' שיאפשר לנו לקיים את המצווה!".

ונשאלת השאלה:

מה היה חשוב לאהרון להקריב קורבן? ומה ראו אלו לבקש לקיים פסח בשעה שהיו פטורים ממנו?
התשובה לכך פשוטה מאד:

הם הבינו את שהשלמות בעולם הבא מורכבת מהמצוות שמקיימים בעולם הזה ולא רצו להפסיד אף אחת מהן...

לא פעם אנו "מדלגים" על מצוות בתקווה שיהיה זמן לעשותם בהמשך או להחליפן באחרות... מלמדים אותנו אהרון הכהן והאנשים שלא יכלו לעשות הפסח את חשיבותן של מצוות, כמה יקרה כל מצווה ואיזה נזק יכולה לגרום בעולם לכשהיא נפסדת... כדי להבין את חשיבות כל מצווה וההפסד שיש בה נביא מעשה שהיה עם ה"חפץ חיים":

כשרצה ה"חפץ חיים" להיכנס להיכל הישיבה, מצא בחורים שעמדו לדבר וביקשם להיכנס. הבחורים התחננו לרב וביקשו עוד שתי דקות בלבד. אמר להם הרב אמשול לכם משל למה הדבר דומה:

לאחד שבנה מרפסת והזמין משאית בטון לשעות אחר הצהריים. משהגיע נהג המשאית הבחין כי חסרים 2 ברזלים 'לתפסנות' על מנת שהציקה תכונן כדבעי.

משראה בעל הבית שאין בנמצא ברזלים שם פעמיו אל עבר מסילת הברזל הקרובה, הוציא מפתח שוודי מכיסו ופירק 2 פסים ממסילת הרכבת.

כשהברזלים על גבו הבחינה בו ניידת משטרה. תפס אותו שוטר ובא לרשום לו דו"ח. לפתע קם הלה ואמר לשוטר: "מה קרה? יש מליוני קילומטרים של מסילה זה הבעיה 2 מטר?!...!"

אמר החפץ חיים לתלמידים:

אותו אחד לא השכיל להבין מה יכולים לעולל חיסרון של 2 פסים מהמסילה כשם שאינכם מבינים מהו החיסרון בעולם הבא של 2 דקות מלימוד התורה...

נושאי ארונו של יוסף (לאחת הדעות) רצו עולם הבא שלם ללא חוסרים, הגם שהיו פטורים לא ויתרו וה' נתן להם את האפשרות לכך. זוהי אותה תחושה שהרגיש אהרון כשראה שאיננו מקריב קורבן....

סיפור ג' לשולחן שבת

"ממי כדאי לקבל עצה..."

בפרשת השבוע מציינת התורה בקשר לגילי הפרישה בעבודת המשכן: "ומבן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד" מבאר רש"י: אבל חוזר הוא לנעילת השערים.

ובמשנה במסכת אבות כתוב: "בן חמישים לעצה"

מביא רבי עובדיה מברטנורא ראייה מפרשת השבוע: שנאמר בלויים: "ומבן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד ושרת את אחיו וגו'" ומהו השירות? שיתן להם עצה.

ונשאלת השאלה:

באיזו עצה מדובר כאן?

בעל חידושי הרי"ם מביא משל למה הדבר דומה:

מעשה באדם שתעה ביער ובמשך כמה ימים לא ידע איך לצאת ממנו. לפתע ראה זקן אחד הולך לקראתו ושמח שמחה גדולה. אמר בלבו: ממנו אוכל בוודאי לדעת את הדרך הנכונה לצאת מן היער.

שאל אותו: היכן הדרך לצאת מן היער?

ענה לו הישיש: גם אני כמוך - אינני יודע, כבר שבעים שנה אני תועה כאן, רק דבר אחד אני יכול לומר לך בוודאות: בדרך שהלכתי אני - אתה אל תלך, שבדרך זו טועים. אבל את הדרך הנכונה שיש לך ללכת - את זה עליך למצוא בעצמך...

את העצה הזו אומר החידושי הרי"ם, יכול בן חמישים לתת - "לשמור משמרת" לעמוד על המשמר "לנעילת שערים", איזה שער לנעול כדי שלא להיכנס שם.

כמה הקשבה וקבלת עול נדרשת מאיתנו בקבלת עצה מחכם.

מסופר שסוחר אחד הגיע אל הרב כדי לבקש את עצתו ואת ברכתו. אחרי שהקשיב לדאגותיו של איש העסקים ונתן לו את עצתו בענייני מסחרו.

שאל אותו הרב: "מה עם ילדך?"

"מעולה", השיב האב הגאה. "הם מקבלים ציונים גבוהים בבית הספר - ממש מצליחנים! אין ספק שהם יתקבלו לאוניברסיטאות הטובות ביותר במדינה..."

"ומה בקשר לחינוך היהודי שלהם? מדוע שלא תשלח אותם ללמוד בישיבה?, וכך יהפכו הם ליהודים שומרי מצוות בד בבד עם ידיעותיהם?"

"כבוד הרב... זה עולם אחר כאן, בחו"ל. השכונה שאני חי בה... החברים שלהם... זה פשוט לא מתאים... אתה מבין?"
"התורה נצחית בכל המקומות ובכל הזמנים!", התעקש הרב. "אמריקה לא שונה כלל בעניין זה. אתה יכול וחיוב לתת לילדיך חינוך יהודי!"

איש העסקים המשיך להתווכח ועמד על שלו. הרב לא הירפה ממנו ולמרות כל תחנוניו הסוחר נשאר בסירובו.

"אני לא מבין", אמר לבסוף הרב. "לא אני ולא אבא שלי עסקנו מעולם במסחר."

אך בכל זאת הגעת לכאן מרחוק לבקש את עצתי על ההחלטות העסקיות החשובות לך ביותר. ומצד שני, ביחס לחינוך הילדים - שזהו התחום לו הקדשנו את כל חיינו אני ואבותיי - אתה לא מוכן לקבל את עצתי"?!...?

כמה פתיחות וקבלה נדרשת בקבלת עצה...

סיפור ד' לשולחן שבת

ראינו בפרשה את המתאוננים שחיפשו להסית את עם ישראל מהקב"ה. כך היצר הרע מנסה להסית את היהודי מעבודת ה' בכל מיני דרכים:

מעשה בשני מלכים, ששנים רבות היתה נטושה מלחמה ביניהם, ומעולם לא הגיעה לכלל הכרעה, פעם היה זה מנצח ופעם זה, וחוזר חלילה. הפכו והפכו בדבר, והגיעו לכלל דעה, כי באופן מלחמה זה, לא יסתיים הדבר לעולם. נכנסו יועציהם של שני המלכים וטיכסו עצה כדת מה לעשות, ונמנו וגמרו להציע לשני המלכים, כי יש לקבוע זמן מסויים ומועד מוגבל לקרב. וזה, אשר יעלה בידו לנצח עד תום המועד הקבוע, הוא יהיה המנצח במלחמה. הסכימו שני המלכים להצעה זו והחליטו, כי המלחמה תמשך ארבעה ימים, ואשר ינצח ביום הרביעי, הוא יחשב כמנצח. ביום הראשון ניצח המלך האחד, ביום השני אזרו חיל צבאותיו של המלך השני, ואילו ביום השלישי חזרו וגברו חילות המלך שניצח ביום הראשון. בערוב היום נתכנסו שרי הצבא של המלך, שניצח באותו יום, לטכס עצה מה לעשות כדי לנצח גם ביום המחרת. פתח אחד משרי הצבא ואמר: "חברי ורעי! מחר הוא היום, בו יחרץ גורל המלחמה, אם לא ננצח מחר, הרי לשווא היו כל מאמצינו וכל נצחונותינו בקרב עד היום, וכל קורבנותינו קורבנות שווא היו. הנה אתמול ניצח אויבנו, ומי לידינו יתקע, שלא יעלה בידו לנצח גם מחר? לפיכך אני מציע, כי נשתדל למצוא דרכים נוספות להילחם בו, גם מחוץ לשדה הקרב, כדי למנוע ממנו נצחון ויהי מה. והנה זאת עצתי לכם: המרגלים, ששלחתי למחנה האויב, באו והגידו כי גילו את המקום, שם שמורים אוצרות הנשק של אויבנו. עכשיו יודעים אנו, היכן מחזיק האויב את כל כלי הנשק שלו, את המגינים, את אבני הבליסטראות ואת האפסניה של חילותיו. והעיקר - גונב גונב אלינו, כי אוצרות אלה שמירתם אינה מעולה, ומספר החיילים המופקד עליהם הוא מועט. עתה בואו ונשלח חרש כמה אנשי צבא שלנו, גיבורי חיל ואמיצי לב. אנשי, שריגלו את מחנה האויב, ילכו עימם להראות להם את הדרך, וכך יתנפלו חיילנו על אוצרות הנשק ויוציאו כל אשר בהם בלי השאיר לאויבנו כלי זין להילחם בהם. והיה אם יצליח חפצינו בידנו, וידענו כי לנו הנצחון. "ישרה עצה זו בעיני שרי המלך, וכן עשו. חבורה של אנשי צבא אמיצי לב נשלחה בלילה אל מחנה האויב, והם עשו ככל שהוטל עליהם. כל מה שנמצא בבתי האוצר נלקח, וכל דבר, אשר לא יכלו לקחתו עימם - השמד השמידוהו, לבלתי יוכל להיות לעזר לאויב. אחרי כלותם לעשות מלאכתם, מיהרו וחזרו אל המחנה. למחרת בבוקר הריעו המריעים בחצוצרות לאות, כי הקרב האחרון והמכריע הנה הגיע זמנו להתחיל. בחילותיהם של שני המלכים רבה היתה התכונה, כי אלה כאלה גמרו אומר לנצח בקרב ביום ההוא. אולם, כאשר באו הלוחמים של אותו מלך לבתי הנשק לקחת את כלי זינם, ראו והנה הם ריקים מכל. בראותם כן, לא קמה בהם עוד רוח להילחם והם נכנעו מיד. והנמשל - כל ימי היותו עלי אדמות עומד האדם בקשרי מלחמה עם היצר, העושה כל מיני תחבולות כדי שלא לתת ליהודי ללמוד תורה, לקיים מצוותיה, לעשות מעשים טובים ולעבוד לפניו יתברך בכל לבבו. קשה וארוכה היא המלחמה, ולא תמיד ידו של היצר הרע היא על העליונה. לעיתים גובר היהודי והוא מצליח להיחלץ מידי היצר הרע, וזוכה להזדכך, להיטהר ולהתקרב אליו יתברך. אך לעיתים יקרה שהיצר, רחמנא ליצלן, הוא המנצח, ואז הולך היהודי ומתרחק, חס וחלילה, ממקור מים חיים. רואה היצר הרע שאין קץ לדבר, שבדרך זו אין מובטח לו אף פעם ניצחון מוחלט, נוקט הוא אז תחבולת עורמה, הוא מפריע לאיש הישראלי ומונע ממנו ללמוד תורה. נמצא שהוא נוטל ממנו את כלי זינו העיקרי, את המגן הסוכך עליו ושומר עליו בקרב! נרבה בלימוד התורה הקדושה, ונזכה לרוב טובה וברכה (משלי החפץ חיים)

סיפור ה' לשולחן שבת

"זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם"

מעשה ברבינו משולם שהיה רופאו של המלך, שאלו המלך פעם: נראה שאבותיך היו כפויי טובה ולא מצא חן בעיניהם הטובה אשר נתן להם הקב"ה. שהרי היה להם מן שהוריד להם הקב"ה מן השמים שהיה בו טעם מעדני מלכים כידוע לכל העולם, אם כן למה התלוננו וביקשו קישואים ושומים שהם מאכלי הפחותים? ענה רבי משולם: אדוני המלך, למחר אשיב לך תשובה. הלך רבי משולם אצל השר שהיה ממונה על מאכלי המלך ואמר לו: יודע אני שהמלך רגיל לאכול אחרי סעודתו שום קטן. מעכשיו אל תוסיף לתת לו עוד שום, כי אני רופאו ויודע שהדבר מזיק לו, וכן עשה אותו שר ולמחרתו לא הביא לשולחן שומים. כשראה המלך לאחר סעודתו שלא הביאו לפניו שומים כפי הרגלו, כעס ואמר: מדוע לא הבאתם לי שום? השיב לו השר שזה נעשה בפקודת רופא המלך. שאל המלך את רבי משולם: למה פקדת על השר שלא להביא שום? ענה רבי משולם ואמר: ישמעו אנך מה שפיך מדבר, שהרי פעם אחת לא הביאו לך שום ומיד כעסת, ואילו בני ישראל היו רגילים לאכול במצרים מאכלים אלה זמן מרובה כל כך, והנה היו במדבר ארבעים שנה והיו אוכלים רק מן בלי לטעום שום קטן, ולכן התלוננו. אמר לו המלך יפה דיברת, דברך אמת ותורתכם אמת (ילקוט מעם לועז)

סיפור ו' לשולחן שבת

"אספה לי שבעים איש"

בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל, אמר משה לבצלאל, דבר זה אמר לי הקדוש ברוך הוא אספה לי שבעים איש, ואיני יודע האיך אחלק אותם, אחלק אותם ששה מכל שבט ושבט נמצאו יתרים שנים, חמשה מכל שבט ושבט נמצאו חסרים עשרה, ששה משבט אחד וחמשה משבט אחר הריני מטיל מהומה של קנאה בין השבטים. אמר לו בצלאל למשה, משה רבנו, טול שבעים ושנים פתקים וכתוב על שבעים זקן ושנים חלק, ותנם בתוך קלפי. הלך משה ועשה כן ואמר להם לשבעים ושנים זקנים ששה מכל שבט, בואו כולכם וטלו כל אחד פתק מתוך הקלפי, כל מי שעלה לו פתק וכתוב עליו זקן, היה אומר לו משה כבר קידשך המקום, ומי שעלה בידו פתק חלק, משה אומר לו, מן השמים הוא מה אני יכול לעשות לך שלא חפץ בך המקום (ספרי במדבר צ"ה)

סיפור ז' לשולחן שבת

ענין ירידת המן בכל יום

על כך מביאים חז"ל משל: משל לבן מלך שנסע למרחקים מצויד בממון רב שקיבל מאביו המלך. לאחר כשנה הכסף אזל, והוא החליט לשוב לביתו, ולפני שיצא לדרך חזרה הביתה, שלח "מברק" לאביו שהוא בדרך הביתה. כאשר הגיע, ערכו לו קבלת פנים מפוארת בארמון המלוכה כראוי לבן מלך. הוא שב ונכנס לביתו והשתעשע עם אביו בשמחה רבה. חלפו שבעה ימים, הבן הודיע כי בדעתו לשוב מחר למקומו. אביו הבין את המשמעות ושאל "האם אתה זקוק לכסף?" "כן", השיב הבן. המלך הוציא מהארון פנקס צ'קים וחתם על המחאה ומסר אותו לבנו. בן המלך הביט בצ'ק, וכאילו חשכו עיניו, הוא הסתכל על אביו בתדהמה ובאדיבות ראויה הושיט לאביו בחזרה את הצ'ק. שאל אותו אביו – מה קרה?, האם החתימה לא נכונה, אולי התאריך לא טוב בעיניך? ענהו הבן: הכל טוב, התאריך והחותמת. אלא מה? הסכום שרשמת, הוא סכום פעוט מאד, ויספיק לי בקושי רק לשבוע ימים, לכן אני מחזיר אותך, כי אין לי מה לעשות שם במרחק בסכום כזה. כן ילדי יקירי, השיב המלך: בדיוק זה מה שאני רוצה, כי לא תפליג לך למרחקים ותעזוב אותי עם הגעגועים אליך, תישאר כאן קרוב אלי ותבוא לבקר מידי יום. כך הענין גם בירידת המן, הקדוש ברוך הוא רצה שבני ישראל ישאו את עיניהם לשמיים דבר יום ביומו, לכן לא נתן את כל ה"מן" בפעם אחת, אלא מידי יום, בכדי שבכל יום יצטרכו לבטוח מחדש בהקב"ה.

סיפור ה' לשולחן שבת

מהי הסיבה שלכל אחד ניתן המן כפי מדרגתו. ככל שהוא נעלה יותר כך אין הוא צריך להתאמץ כלל וכלל.

"שְׁטוֹ הָעַם וְלָקְטוּ... וְעָשׂוּ אֹתוֹ עֲגוֹת וְהָיָה טַעְמוֹ כְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן"

הגמרא במסכת יומא דף עה. מבארת:

כתיב (במדבר יא, ט): "וברדת הטל על המחנה לילה" [ירד המן עליו] וכתיב (שמות טז, ד): "ויצא העם ולקטו" וכתיב (במדבר יא,

ח): "שטו העם ולקטו" הא כיצד? צדיקים - ירד על פתח בתיהם. בינונים - יצאו ולקטו. רשעים - שטו ולקטו.

כתיב לחם וכתיב עוגות וכתיב וטחנו הא כיצד?

צדיקים - לחם. בינונים - עוגות. רשעים - טחנו בריחים.

רואים שלכל אחד ניתן המן כפי מדרגתו. ככל שהוא נעלה יותר כך אין הוא צריך להתאמץ כלל וכלל.

את הסיבה לכך מבאר הזוהר שכל הסיבה לטרחה של הרשעים היא בשל אי אמונתם בקב"ה – כל מי שחשב שאולי הקב"ה לא יזמן לו את האוכל למחר בפתח ביתו, נאלץ לצאת ולחפש אותו. אלו שהיה ברור להם שמחר יהיה המן בפתח הבית – זכו וקיבלו על מפתח הדלת.

כדי להבין את השגחת ה' ואיך הוא מזמן מזון לכל בריותיו נביא סיפור:

בערב שבת קרא האדמו"ר רבי מנחם מנדל מפרימשלן זצ"ל לכמה מחסידיו שילוו אותו אל המטבח.

בדרך הוא שאל אותם:

"אימרו לי... חשבתם פעם איך משיג הדג את מזונו?! הלא לכל בעל חיים יש לסתות ושיניים או ציפורניים חדות לנעוץ בטרפו, אך לדג אין את כל אלו – הוא ניזון מדגיגים קטנים".

התלמידים לא הבינו מה הרב רוצה מהם... והוא המשיך:

"חישבו לרגע... הבעיה הגדולה של הדג היא, שאם יבלע הדג את הדגיגים הקטנים תוך כדי מרדף אחריהם יתקעו הסנפירים שלהם בלועו והוא יחנק למוות!"

בינתיים הם הגיעו למטבח, על השולחן היה מונח דג גדול שהטבחית בדיוק חתכה את בטנו. הרב ניגש אל הדג פתח את בטנו והראה לתלמידיו.

"ראו זה פלא כל הדגיגים הקטנים שבלע הדג לפני מותו ראשם מופנה לכיוון הזנב"...

מסקנה אחת היא:

הדג פותח את לועו והדגיגים נכנסים לתוך פיו... ה' מזמן לו את פרנסתו היישר לתוך פיו.

כן הוא בדור המדבר – מי שהאמין קיבל את המן עד למפתן הדלת כלחם מוכן ללא צורך לצאת לשדה וללקוט וללא צורך לדוכו במדוכה ולאפותו...

כמה לקח לגביי הפרנסה שלנו, אילו רק נאמין באמת הרי שלא נצטרך לעבוד כל כך קשה...

סיפור ט' לשולחן שבת

"ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה"

סיפור המבהיר שכל אחד צריך להכיר את מקומו ויש להיזהר מלהטיל חס ושלום דופי בגדולי ישראל והעושים כן עליהם להכיר את מקומם, לנהוג בענווה ולא לבקר ולהטיל מום ודופי על גדולים וטובים מהם...

מרים הנביאה מדברת לשון הרע עם אהרון הכהן אודות אישתו של משה רבנו והקב"ה כעס על כך.

ומבאר ה'אמרי ברוך' בדרך משל:

מלך היה מעוניין שיציירו את היכלו בציורים יפים. למטרה זו הוא הזמין ציירים שיקשטו את ארמונו כראוי לארמון המלך. לאחר שהסתיימה עבודת הקישוט והציור באו למקום טובי הציירים ובאו גם אנשים רבים מבני המדינה כדי לראות את הציורים היפים. בין הבאים היה גם כפרי אחד, איש פשוט מאוד. היה שם ציור של צייר שהפליא לצייר שבולת בתוך שדה של חיטים ועל גבי הסיבולת עומדת ציפור.

אמר האיכר לצייר: "הנך מצייר באופן לא נכון, שהרי הסיבולת בשדה נעה כמעט תמיד ברוח וכיצד ייתכן שציפור תעמוד עליה?!"

הצייר צייר גם איכרים הולכים אחרי מחרשה. גם כאן מצא האיכר חיסרון גדול, משום שבדרך כלל האיכרים הולכים בעת העבודה אחרי המחרשה מצד ימין, והצייר צייר את האנשים מצד שמאל.

התבייש הצייר מהערותיו של האיכר, כי הוא ראה שהצדק עמו. לאחר מכן התבונן האיכר בציור של נער המשרת בחדר הפנימי של המלך, וגם כאן מצא האיכר דופי בציורו.

אולם הפעם התרגז הצייר וצעק על האיכר ואמר: כאשר הערת מה שהערת על ציורי הקודמים, קיבלתי את דבריך ברצון, משום שידעתי כי הנך מבין בדברים אלו הקשורים לשדות ולעבודת השדה, שהרי זהו עיסוקך... אולם מה לך ולחדרי המלך, כלום ראית

פעם חדר של מלך עד שהנך מחווה דעה גם על עניינים אלו?!"

הנמשל ברור מאליו:

יש אנשים המטילים דופי בשלומי אמוני ישראל למרות שלאנשים אלו עצמם אין כל השגה בגדלותם של שלומי אמוני ישראל. צריך להסביר להם שאין מקומם כאן. מעשיהם של גדולי התורה נעלים הם מאד. ואם כן, מה יודעים אותם אנשים פשוטים על הנעשה

אצל המלך פנימה, כיצד הם יכולים לחוות דעה על דברים שאין להם בהם כל מושג?!"

עליהם להכיר את מקומם, לנהוג בענווה ולא לבקר ולהטיל מום ודופי על גדולים וטובים מהם... (אתר dvar-tora)

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות:

הדלקת המנורה במשכן (ח, א"ד)

הפרשה נפתחת בציוריו על הדלקת הנרות במנורת הזהב במשכן. ולמה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו, כשלא היה עמוס בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומיטיב את הנרות) מסבירים חז"ל את המילה "בהעלתך" - על שם שהלהב עולה... שצריך להדליק עד שתהא השלהבת עולה מאליה. ועוד דרשו רבותינו מכאן, שמעלה(מדרגה) היתה לפני המנורה שעליה הכהן עומד ומיטיב

1. כמה נרות היו במנורה? (ח,ב) שבע
2. חז"ל לימדו אותנו שששת הנרות האירו לכיוון הנר האמצעי שנאמר "אל מול פני המנורה יאירו". המנורה נעשתה מיקשה אחת. כלומר ביציקה אחת ללא חיבורים ואת גוף המנורה סיתתו. השלימו: "וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְרָה _____ עד _____ עד _____ מקִשֶׁה הוּא" (ח,ד) וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְרָה מְקִשֶׁה וְהָבַעַד יִרְכָּה עַד פְּרֻחָהּ מְקִשֶׁה הוּא

הכנת הלויים לעבודה (ח, ה"ו)

1. לפני תחילת עבודת הלויים במשכן, הקב"ה מצווה את הלויים להתכונן בגופם. מה ההכנות הנדרשות? השלימו: מי חֲטָאת _____? על כל בְּשָׂרָם _____ בְּגָדֵיהֶם וְהִטְהָרוּ" (ח,ז) הֲזֵה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת וְהִעֲבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְכַבְּסוּ בְּגָדֵיהֶם וְהִטְהָרוּ
2. מה צריכים לעשות בני ישראל כדי שהלויים יוכלו לעבוד במקומם? (ח,י) לסמוך את ידיהם על הלויים
3. מה צריך לעשות אהרן לכל אחד מהלויים? (ח,יא) להניף אותם באוויר
4. הלויים נקראו לעבודה מבין חמש ועשרים וראינו בפרשה קודמת שנקראו לעבודה מבין שלשים שנה, כיצד? מבין עשרים וחמש בא ללמוד הלכות עבודה, ולומד חמש שנים וכן שלשים מתחיל לעבוד. עד איזה גיל מותר ללוי לעבוד במשכן בעבודת המשא? (ח,כה) חמישים

חג פסח במדבר ופסח שני (ט, א"ד)

1. המשכן הוקם בא' ניסן בשנה השנית ליציאה ממצרים. שבועים לאחר מכן חולפת שנה מיציאת מצרים (יד"טו' בניסן). מה המצווה הקב"ה את ישראל לעשות? (ט,ב) לעשות הפסח (הקרבת קורבן פסח)
 2. הקב"ה מצווה לעשות את הפסח "בְּמַעְדוֹ כָּכָל חֻקֹּתָיו וְכָכָל מִשְׁפָּטָיו". חוקותיו הם הלכות קורבן פסח ומשפטיו המצוות המתלוות כגון אכילת מצות שבעת ימים, ביעור חמץ וכו'.. (ט,ב)
 3. התורה מספרת על יהודים שרצו לקיים את הפסח אך לא יכלו לקיימו במועדו. מדוע? (ט,ו) היו טמאים לנפש
 4. מה הייתה תשובת משה לפניית האנשים? (ט,ח) עָמְדוּ וְאֶשְׁמְעָה מִה יִצְוֶה ה' לָכֶם
 5. הקב"ה נותן הזדמנות נוספת "פסח שני" להקריב. מי יוכל לעשות פסח שני? (ט,י) טמאים לנפש ואנשים בדרך רחוקה
 6. מתי יהיה "פסח שני"? (ט,יא) יד אייר
 7. מה יהיה עונשו של אדם שאין לו סיבה ולא הקריב קורבן פסח? (ט,יג) עונש כרת
- בכל התורה כולה ישנן רק שתי מצוות עשה שיהודי שלא עושה אותם נענש והם (1) הקרבת קורבן פסח (2) הימנעות מקיום ברית מילה.

עמוד הענן במסעות בני ישראל (ט, ט"ז)

1. עמוד הענן ועמוד האש היו מעל המשכן לאחר הקמתו. עמוד הענן שכן במהלך היום ועמוד האש במהלך הלילה. התורה עוברת לתאר את האופן שבו היו מתחילים מסעות בני ישראל. כיצד ידעו בני ישראל מתי צריך לצאת לדרך ומתי לחנות? (ט,יז) עפ"י עמוד הענן. אם היה עולה מעל האוהל ידעו שצריך לצאת לדרך ובמקום שבו נעצר ידעו ששם צריך לחנות
2. כמה זמן נמשכה חניית בני ישראל בכל מקום שהגיעו אליו? (ט,כ"א-כ"ב) יום, יומיים, חודש או שנים (ימים=שנים)

חצוצרות הכסף (י, א"י)

1. הקב"ה מצווה את משה לעשות שתי חצוצרות כסף. מה הייתה מטרתם? (א, י) למקרא העדה ולמסע המחנות
2. רישמו מה הייתה מטרת החצוצרות עפ"י סדר התקיעות בפרשה: (ב, י) תקיעה בשתי חצוצרות יחד (ג, י) הקהלת כל בני ישראל אל פתח אוהל מועד תקיעה בחצוצרה אחת (ד, י) הקהלת נשיאי השבטים וראשי אלפי ישראל תקיעה, תרועה (ותקיעה) פעם ראשונה בשתי חצוצרות (ה, י) נסיעת המחנות ששכנו במזרח תקיעה, תרועה (ותקיעה) פעם שנייה בשתי חצוצרות (ו, י) נסיעת המחנות ששכנו בדרום ואחריהם כל השאר מי היה תוקע בחצוצרות? (ח, י) הכוהנים בלבד
3. מדוע צריך להריע בחצוצרות כאשר "תבא מלחמה בארצכם על הצר הצר אֶתְכֶם"? (יטו, י) כדי להיזכר לפני הקב"ה שיושיע אותנו מאויבנו
4. מתי עוד צריך לתקוע בחצוצרות? (י, י) וביום שמתחכם ובמועדיכם ובראשי חודשכם על הקורבנות

סדר השבטים במסעות (י, יא"כח)

1. לאחר כל ההכנות למסעות, עם ישראל מוכן לדרך. מתי מתחיל המסע הראשון ממדבר סיני (בו עם ישראל קיבל את התורה)? (יא, י) כ' אייר בשנה השנית
2. מה היה היעד הראשון של בני ישראל? (יב, י) מדבר פארן
3. סדרו את השבטים עפ"י סדר נסיעתם (י, יד"כח)

נפתלי	אשר	דן	בנימין	מנשה	אפרים	בני קהת	גד	שמעון	ראובן	בני גרשון	זבולון	יששכר	יהודה
										בני מררי			

4. מיד כאשר יוצאים מחנה יהודה למסע, נכנסו אהרון ובניו למשכן לכסות את כלי המשכן. מה עשו בני גרשון ומררי? (יז, י) קיפלו את המשכן ויצאו לדרך
5. מדוע יצאו בני גרשון ומררי לפני משפחת קהת? (יבא, י) כדי שיספיקו להקים את המשכן עד הגעת משפחת קהת

הצטרפות יתרו למסעות (י, כט"לב)

1. משה רבינו מבשר ליתרו חותנו (אביה של ציפורה אשת משה) להצטרף למסעות בני ישראל לאחר שהיה איתם שנה שלמה במדבר סיני. מה משיב יתרו למשה? (ל, י) לא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך
2. את תשובת משה ליתרו "אל נא תעזב אתנו" מסבירים חז"ל שיתרו התגייר אך הבין שלא יוכל לקבל נחלה בארץ ישראל שהתחלקה לשבטים ולכן לא רצה להיכנס לארץ. משה רבינו שיכנעו בכך שהוא זכה לראות את הניסים שנעשו לעם ישראל ואף האיר את עיני ישראל בעצותיו. מה מבטיח משה ליתרו? (לב, י) שעם ישראל יטיב איתו

נסיעת ארון הברית (י, לג-לד)

1. התורה חוזרת לספר על המסע הראשון מהר סיני. את המסע הוביל ארון הברית. חז"ל למדו אותנו שהיו שני ארונות במסעות. אחד שהכין משה לקבלת לוחות הברית במעמד הר סיני ובו היו שברי הלוחות הראשונים (לפני הקמת המשכן) ואילו בארון השני, הוא ארון העדות של המשכן, היו הלוחות השניים. מה "חיפש" הארון? (י, לג) מקום נוח לעצירה
2. ארון הברית היה מכין את השטח להגעת בני ישראל ועמוד הענן, שבעקבותיו הלכו, היה מיישר את הקרקע לפני בני ישראל. (י, לד)
3. מה היה אומר משה רבינו כשהיו מתחילים את המסעות בנסיעת הארון? השלימו: "ה' וְיַפְצוּ _____ וְיָנְסוּ _____ מִפְּנֵיךָ" (י, לה) קומה ה' וְיַפְצוּ אֵיבֹיךָ וְיָנְסוּ מִשְׁנֵאֵיךָ מִפְּנֵיךָ
4. מה היה אומר משה רבינו כשהיו מגיעים לנקודת עצירה "ויבגחה יאמר"? השלימו: "ה' _____ יִשְׁרָאֵל" (י, לו) שובך ה' רַבּוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל

חטא המתאוננים (יא, א-ג)

1. לאחר שלושת ימי המסע הראשונים, התחילו רשעים מעם ישראל להתלונן כנגד משה רבינו וחיפשו עלילות כדי להתרחק ממצוות התורה.
2. הקב"ה מעניש אותם באופן מידי. מה עונשם? (יא, א) בוערת במ אש
3. מה עושה משה רבינו ומה קורה? (יא, ב) מתפלל לה' והאש שוקעת כיצד נקרא המקום שבו התרחש האירוע? (יא, ג) תבערה

קברות התאוה (יא, ד-לה)

1. האספסוף - הם הערב רב שהחטיאו את בני ישראל בחטא העגל, חיפשו סיבה נוספת להתלונן נגד הקב"ה ומשה וגדרו אחריהם גם את בני ישראל. על מה הם מתלוננים? (יא, ד) רוצים לאכול בשר
2. כיצד לומדים שהייתה זו עלילת שוא? הרי בני ישראל יצאו ממצרים עם מקנה רב ממצרים והיה להם הרבה בשר ובכל זאת רצו להתלונן. (יא, ד)
3. מה טוענים האספסוף שאכלו במצרים חינם? השלימו: "זָכַרְנוּ אֶת _____ אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֵנָם (רוצים להיות חופשים מן המצוות) אֶת _____ וְאֶת _____ וְאֶת _____ וְאֶת _____ וְאֶת _____ וְאֶת _____ חָנָם (חינם מן המצוות) אֶת הַקֶּשֶׁאִים וְאֶת הָאֲבֻשָׁתַיִם וְאֶת הַחֲצִיר וְאֶת הַבְּצִילִים וְאֶת הַשּׁוּמִים
4. האספסוף יחד עם חלק מעם ישראל כפרו בטובה גדולה שנתן להם הקב"ה את המן. כיצד התורה מתארת את המן. השלימו: "...בְּיַד הַיְהוָה (עגול ככדור) הוא וְעִנּוּ בְּעֵינַי וְעִנּוּ בְּעֵינַי הַיְהוָה... בְּיַד הַיְהוָה (יא, ז) וְהָמָן בְּיַד הַיְהוָה... וְהָיָה טַעְמוֹ כְּטַעַם _____ (כעיסה הנילושה בשמן ומצופה בדבש)" (יא, ז) וְהָמָן בְּיַד הַיְהוָה גַּד הוּא וְעִנּוּ בְּעֵינַי הַיְהוָה... וְהָיָה טַעְמוֹ כְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן
5. בנוסף לתלונות אספסוף שומע משה רבינו את העם בוכה "אִישׁ לְפִתַּח אֹהֶלוֹ" כדי לפרסם את התלונות. משה רבינו פונה אל הקב"ה בנושא הקושי לטפל בעם ישראל. איזה דוגמה לדימיון נותן משה רבינו לקב"ה? (יא, יב) כאמא שהיתה בהריון ילדה וילד והוא צריך לשאתו בחיקו.
6. משה רבינו אומר לקב"ה: "לֹא אוֹכַל אֲנִי לִבְדִּי לְשֵׂאת אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה..." מה אומר הקב"ה למשה לעשות וכיצד זה יסייע? (יא, טז) לאסוף שבעים מזקני ישראל וגם עליהם תשרה הרוח והם יעזרו למשה בטורח משא בני ישראל
7. הקב"ה מבשר למשה שגם תלונת בני ישראל על הבשר תיפתר ויהיה להם בשר בשפע "עַד אֲשֶׁר יֵצֵא מֵאִפְכָם" וימאס להם. משה רבינו מתקשה להבין מהיכן תהיה כמות כזו גדולה של בשר. מה משיב לו קב"ה: "ה' _____" (יא, כג) הֲיֵד ה' תִּקְרָע
8. משה רבינו בוחר שבעים מזקני ישראל והקב"ה משרה עליהם רוח נבואה ליום אחד. רש"י מתאר לנו כיצד הם נבחרו לסייע למשה רבינו: "ונכתבו כולם נקובים בשמות ועל ידי גורל, לפי שהחשבון עולה לייב שבטים ששה לכל שבט ושבת, חוץ משני שבטים שאין מגיע אליהם אלא חמשה חמשה, אמר משה אין שבט שומע לי לפחות משבטו זקן אחד, מה עשה, נטל ע"ב פתקין וכתב על שבעים זקן ועל שנים חלק, וברר מכל שבט ושבת ששה והיו ע"ב, אמר להם טלו פתקיים מתוך קלפי, מי שעלה בידו זקן נתקדש, ומי שעלה בידו חלק אמר לו, המקום לא חפץ בך" (יא, כד-כה)
9. מי האנשים שנשארו להתנבא במחנה בגלל שחשבו שהם לא ראויים לגדולה ולא הגיעו לאוהל מועד? (יא, כו) אלדר ומידר
10. יהושע בן נון מציע למשה רבינו לכלוא אותם על כך שלא הגיעו לאוהל מועד. מה משיב לו משה רבינו? השלימו: " _____ אֶתָּה לִי _____ ה' _____" (יא, כז) הַמִּקְנָא אֶתָּה לִי וּמִי יִתֵּן כָּל עַם ה' נְבִיאִים
11. הקב"ה ממלא את הבטחתו לתת בשר לעם ישראל. מה היה הבשר? (יא, לא) עוף בשם שְׁלֹו
12. עם ישראל אוסף כמות אדירה של עופות שעפו בגובה נמוך ואכלו בצורה גסה כמות גדולה של בשר. מה היה עונשם? השלימו: "הַבְּשָׂר עָמְדָה וְעוֹפֹת שָׁמַיִם וְעוֹדְנֵי בָּיִת וְעוֹדְנֵי בָּיִת שְׁנֵיהֶם טָרְסוּ יָבֵרְתָּ....." (יא, כ"ג) טָרְסוּ יָבֵרְתָּ..... וְיָד ה' בָּעָם _____ מֵאֵד" (יא, לג) הַבְּשָׂר עוֹדְנֵי בָּיִת שְׁנֵיהֶם טָרְסוּ יָבֵרְתָּ.....
13. כיצד קראו למקום בו מתו האנשים שהתאוו לבשר? (יא, לד) קברות התאוה

מעשה מרים הנביאה (יב, א-טז).

1. מעשה מרים הנביאה . מרים הנביאה מספרת לשון הרע לאהרון הכהן על משה רבינו שבגלל קדושתו עזב את אישתו המכונה "כשית" . מה הייתה תלונתה? (יב,ב) שהקב"ה דיבר גם איתם והם לא פרושו מבני זוגם כמו משה
2. מה מעידה התורה שהיה משה רבינו . השלימו : "וְהָאִישׁ _____ הָאָדָם" (ג, ו) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מְכַל הָאָדָם
3. הקב"ה קורא למשה אהרון ומרים באופן פתאומי ומדבר קשות עם אהרון ומרים על מדרגת נבואתו של משה. ומעיד הקב"ה שלכל הנביאים הקב"ה מתגלה בחלום . "לא כן עבדי משה פֶּה אֶל פֶּה אֶדְבָר בּוֹ וּמְרָאָה וְלֹא כְחִידַתוּמְדוּעַ לֹא יֵרָאֶתָם לְדַבֵּר בְּעַבְדֵי בְּמֹשֶׁה". מה העונש של מרים? (י, ז) צרעת
4. מה מבקש אהרון ממשה? (יא) להתפלל על מרים
5. מה הייתה תפילתו הקצרה של משה? (יג) אל נא רפא נא לה
6. הקב"ה משיב לתפילת משה שאם אביה הראה לה פנים זועפות הלא תכלם(תתבייש) שבעת ימים, קל וחומר שהקב"ה זעף עליה שצריך להיות יותר זמן אך הקב"ה גוזר שמרים תסגר שבעת ימים וכל העם ימתין לה בגלל הזכות שהייתה לה שחיכתה למשה שהושלך ליאור (יד)